

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
NA WYPADEK POGORSZENIA JAKOŚCI WODY
PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI**

**Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku
ul. Fabryczna 12/1
16 – 040 Gródek**

Sporządził:

SAMODZIELNY REFERENT

Gości
mgr inż. *Daniel Gości*

Zatwierdził:

KIEROWNIK
Komunalnego Zakładu Budżetowego
w Gródku

Gryko
mgr *Miroslaw Gryko*

**Komunalny Zakład Budżetowy
w Gródku**
16-040 Gródek, ul. Fabryczna 12/1
tel. 85-718-01-26, fax 85-717-53-73
NIP 542-10-30-403

kwiecień 2017 r.

Spis treści:

1. Cel i zakres procedury.....	3
2. Podstawa prawna.....	3
3. Ocena jakości wody przeznaczona do spożycia.....	3
3.1. Nadzór nad jakością wody.....	4
3.2. Ocena przydatności wody prowadzona w ramach kontroli wewnętrznej.....	4
3.3. Ograniczenie ryzyka mogącego spowodować pogorszenie jakości wody.....	5
4. Sposoby postępowania w przypadku skażenia wody lub pogorszenia jej jakości.....	6
4.1. Potencjalne przyczyny pogorszenia jakości wody.....	6
4.2. Przyjmowanie zgłoszeń o zaistniałych awariach oraz o pogorszeniu jakości wody.....	6
4.3. Zasady postępowania w przypadku wystąpienia pogorszenia się jakości wody.....	7
4.4. Zasady postępowania w przypadku skażenia wody.....	7
4.5. Sposoby informowania odbiorców o jakości wody, w tym o zagrożeniach związanych z jej jakością.....	9
4.6. Zapewnienie awaryjnych źródeł dostaw wody.....	9
5. Załączniki.....	11
5.1. Załącznik nr 1.....	11
5.2. Załącznik nr 2.....	12

1. Cel i zakres procedury.

Celem niniejszej procedury jest zapewnienie szybkiego i skutecznego sposobu eliminowania zagrożeń zdrowia i życia ludzi powstałych na skutek pogorszenia się jakości wody dostarczanej przez sieć wodociągową, eliminowanie przyczyn je powodujących oraz zapewnienia awaryjnych dostaw wody

Zakres procedury obejmuje działania podejmowane przez Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku w porozumieniu z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku odpowiada za następujące wodociągi gminne:

- 1) wodociąg Gródek – zaopatrujący w wodę miejscowości: Gródek, Słuczanka, Waliły-Stacja, Zarzeczany;
- 2) wodociąg Bobrowniki – zaopatrujący w wodę miejscowości: Bobrowniki;
- 3) wodociąg Waliły – zaopatrujący w wodę miejscowości: Pieszczaniki, Radunin, Waliły, Waliły Dwór, Załuki, Podzałuki;
- 4) wodociąg Bielewicze – zaopatrujący w wodę miejscowości: Mieleszki, Mieleszki-Kolonia.

2. Podstawa prawna.

- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 328) zwana dalej ustawą.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989) zwane dalej rozporządzeniem.

3. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Zgodnie z ustawą Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem, a także zapewnić jakość wody zgodnie z rozporządzeniem.

3.1. Nadzór nad jakością wody.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawują:

- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku, w ramach nadzoru sanitarnego.
- Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku, w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej (art. 5 ust. 1a ustawy z dnia 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków).

Prowadzona kontrola sanitarna zaopatrzenia ludności w wodę ma na celu zapewnienie odbiorcom wody dobrej pod względem zdrowotnym, zapobieganie epidemiom wodnym i ogniskom chorób zakaźnych przenoszonych przez wodę, a także zapobieganie zatruciom i innym skutkom mogącym wystąpić w następstwie zanieczyszczenia wody substancjami chemicznymi.

Na podstawie próbek wody wykonanych przez laboratorium WSSE w Białymstoku oraz laboratorium wybranym przez KZB w Gródku oceniana jest jakość wody ujmowanej, tłoczonyj do sieci i dostarczanej odbiorcom. Miejsca poboru próbek wody uzgadniane są z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku.

Zgodnie z rozporządzeniem, woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie ma agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia:

- 1) podstawowe wymagania mikrobiologiczne określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) podstawowe wymagania chemiczne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

3.2. Ocena przydatności wody prowadzona w ramach kontroli wewnętrznej.

Ocena przydatności wody prowadzona przez KZB w Gródku w ramach kontroli wewnętrznej obejmuje:

- przeprowadzenie badań jakości wody w urządzeniach wodociągowych:
 - w zakresie dotyczącym co najmniej parametrów objętych monitoringiem kontrolnym i przeglądowym, określonym w załączniku nr 1 – 5 do rozporządzenia;
 - z częstotliwością nie mniejszą niż określona w załączniku nr 6 do rozporządzenia;

- każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mogących spowodować zmianę jakości wody, szczególnie jej pogorszenie, w szczególności awarii instalacji wodociągowej, awarii systemu uzdatniania wody, wymiany instalacji wodociągowej.
- pobieranie próbek wody w szczególności:
 - w ujęciach wody;
 - w miejscach, w których woda jest wprowadzona do sieci;
 - z sieci wodociągowej;
 - w punktach czerpalnych, znajdujących się w urządzeniach wodociagowych.
 - ustalenie harmonogramu pobierania próbek wody do badań, w ramach częstotliwości, o której mowa w załączniku nr 6 rozporządzenia, w uzgodnieniu z PPIS w Białymstoku, tak aby terminy badań przeprowadzanych przez PSSE i KZB były równomiernie rozłożone w czasie;
 - przechowywanie wyników badań wody przez okres co najmniej 5 lat i przekazywanie ich właściwemu PPIS oraz Wójtowi Gminy Gródek; udostępnianie wszystkim zainteresowanym ostatecznych wyników analiz jakości wody w siedzibie KZB w Gródku.
 - niezwłoczne informowanie PPIS w Białymstoku oraz Wójta Gminy Gródek o pogorszeniu jakości wody w przypadku, kiedy woda nie odpowiada wymaganiam określonym w załącznikach nr 1 – 5 do rozporządzenia.

3.3. Ograniczenie ryzyka mogącego spowodować pogorszenie jakości wody.

W celu ograniczenia ryzyka i okoliczności mogących spowodować pogorszenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, KZB w Gródku prowadzi systematyczną ocenę jakości wody pod względem bezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego w zakresie:

- podstawowych mikroorganizmów wskaźnikowych, których liczba nie może przekroczyć dopuszczalnych wartości określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- podstawowych wymagań chemicznych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- dodatkowych wymagań mikrobiologicznych, organoleptycznych, fizykochemicznych oraz radiologicznych określonych w załącznikach nr 3 – 5 do rozporządzenia;
- bieżącej kontroli i utrzymania należytego stanu sanitarno – technicznego urządzeń służących do ujmowania, uzdatniania i transportu wody przeznaczonej do spożycia;
- okresowej kontroli stanu zdrowia pracowników zajmujących się konserwacją i eksploatacją urządzeń oraz instalacji służących do ujmowania, uzdatniania i przesyłania wody.

4. Sposób postępowania w przypadku skażenia wody lub pogorszenia jej jakości.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi powinna być bezpieczna dla zdrowia i życia człowieka. Źródła wody muszą być odpowiednio chronione i eksploatowane. Należy nie dopuszczać do sytuacji mogących spowodować zanieczyszczenie lub skażenie wody, a także zadbać o skuteczny przebieg jednostkowych procesów uzdatniania oraz bezpieczny transport i dystrybucję wody.

4.1. Potencjalne przyczyny pogorszenia jakości wody.

Wśród potencjalnych przyczyn pogorszenia jakości wody należy wymienić:

- rozszczelnienie sieci wodociągowej;
- awarie w systemie uzdatniania wody:
 - zerwanie złoża w filtrze, wypływ złoża filtracyjnego z filtrów;
 - uszkodzenie zaworów zwrotnych;
 - rozregulowanie systemu napowietrzania wody;
 - napływ wód gruntowych do studni głębinowych;
 - nieprzestrzeganie procedur płukania filtrów i dezynfekcji wody;
- zerwanie lustra wody w studni głębinowej, awarie i wymiany pomp głębinowych, awarie rurociągu tłoczego ze studni, zaczopowanie studni;
- celowe skażenie wód głębinowych, zbiorników wody uzdatnionej oraz sieci wodociągowej.

4.2. Przyjmowanie zgłoszeń o zaistniałych awariach oraz o pogorszeniu jakości wody.

Komunalny Zakład Budżetowy w Gródku prowadzi całodobowe dyżury w dni powszednie i świąteczne, w czasie których przyjmowane są wszelkie zgłoszenia dotyczące awarii sieci wodociągowo – kanalizacyjnej oraz zgłoszenia dotyczące jakości wody, pod numerem telefonu:

- 85-7180-126
- 85-7180-045
- 608 393 820

4.3. Zasady postępowania w przypadku wystąpienia pogorszenia się jakości wody.

W przypadku wystąpienia zgłoszeń dotyczących pogorszenia jakości wody zimnej dostarczanej do sieci lub do odbiorców, kierownik KZB w Gródku niezwłocznie dokonuje oceny zaistniałej sytuacji. Próbkę wody pobierane są przez upoważnione osoby i dostarczane do laboratorium, celem określenia wielkości wskaźników, na podstawie których dokonana zostanie ocena jej jakości. Należy oznaczyć wskaźniki co najmniej w zakresie objętym monitoringiem kontrolnym z uwzględnieniem rodzaju zgłaszanych zmian jakości wody. Jeżeli przekroczenie wartości dopuszczalnych dla danego parametru z wyłączeniem parametrów mikrobiologicznych nie stwarza zagrożenia dla zdrowia i jest możliwe do usunięcia w terminie 30 dni, PPIS stwierdza warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia, określając dopuszczalne wartości parametryczne. KZB w Gródku ustala z PPIS zakres i termin realizacji działań naprawczych.

4.4. Zasady postępowania w przypadku skażenia wody.

Jeśli jakość wody może stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzkiego tj. w przypadku uzyskania wyników badań wody wskazujących ponadnormatywny, nietypowy dla ocenianej wody, wzrost wskaźników mikrobiologicznych, obecność pojedynczych bakterii chorobotwórczych lub niewielkie (niezagrożające zdrowiu) przekroczenia wskaźników wyszczególnionych w załączniku nr 2 rozporządzenia, KZB w Gródku informuje o tym fakcie PPIS w Białymstoku oraz lokalne władze samorządowe.

KZB w Gródku podejmuje następujące działania:

- ustala obszar objęty zagrożeniem;
- niezwłocznie likwiduje skutki zaistniałej sytuacji tj.: określa przedsięwzięcia naprawcze i ustala harmonogram ich realizacji;
- przeprowadza dezynfekcję wody, w ilościach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych zgodnie z rozporządzeniem;
- przeprowadza płukanie sieci wodociągowej;
- przeprowadza badania kontrolne jakości wody, których wynik decyduje o powtórzeniu lub zakończeniu działań;
- przekazuje wyniki badań kontrolnych wody PPIS w Białymstoku oraz Wójtowi Gminy Gródek.

W sytuacji potwierdzenia zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego tj. jeżeli uzyskane wyniki badań wody, wykonane w ramach monitoringu wewnętrznego lub nadzoru sanitarnego, wykazą obecność mikroorganizmów chorobotwórczych lub nie spełnienie wymagań dotyczących parametrów chemicznych o istotnym i bezpośrednim znaczeniu dla zdrowia konsumentów w stopniu powodującym brak przydatności wody do spożycia przez ludzi stwierdzonej przez PPIS, następuje natychmiastowe unieruchomienie wodociągu lub jego części.

W zależności od rodzaju i skali zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów podejmowane działania powinny być ukierunkowane na:

- powiadomienie lokalnych władz samorządowych oraz jednostek wytypowanych do udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych;
- poinformowanie odbiorców o zaistniałym zagrożeniu w sposób opisany w pkt. 4.5.;
- okresowe wstrzymanie dostaw wody w części lub całości sieci wodociągowej;
- zapewnienie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę w sposób opisany w pkt. 4.6.;
- usunięcie źródeł zagrożenia poprzez:
 - zlokalizowania przyczyny i rodzaju zanieczyszczenia wody;
 - wyłączenie skażonych studni głębinowych;
 - wyłączenie stacji uzdatniania wody lub jednostkowego procesu technologicznego będącego źródłem skażenia, względnie zbiornika wody;
 - wyłączenie skażonego odcinka sieci wodociągowej poprzez zakręcenie zasuw;
 - dezynfekcję ujmowanej wody oraz intensywne płukanie studni głębinowych w granicach ustalonych zasobów eksploatacyjnych;
 - dezynfekcję wody gromadzonej w zbiornikach wody czystej (wyrównawczych);
 - czyszczenie i dezynfekcję zbiorników;
 - dezynfekcję skażonych odcinków sieci wodociągowej;
 - intensywne płukanie odcinków sieci wodociągowej;
 - zlecenie laboratoryjnych badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych próbek wody w zakresie rozszerzonym na urządzenia, co do których występuje podejrzenie o możliwości przeniesienia skażenia
 - bieżące informowanie PPIS w Białymstoku o uzyskanych wynikach badań jakości wody.

4.5. Sposoby informowania odbiorców o jakości wody, w tym o zagrożeniach związanych z jej jakością.

W celu poinformowania odbiorców o zagrożeniach związanych ze skażeniem wody, KZB w Gródku redaguje oficjalną informację, która jest podana do publicznej wiadomości poprzez:

- powiadomienie Wójta Gminy Gródek o skażeniu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- umieszczenie komunikatu na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Gminy w Gródku www.grodek.pl;
- zamieszczenie ogłoszenia w lokalnej gazecie;
- wywieszenie na tablicach ogłoszeń zlokalizowanych na terenach objętych skażeniem;
- powiadomienie sołtysów miejscowości objętych skażeniem.

Po otrzymaniu pozytywnych wyników badań próbek wody i otrzymaniu akceptacji przez PPIS w Białymstoku obowiązkiem KZB w Gródku jest poinformowanie odbiorców o odwołaniu niebezpieczeństwa związanego z występującym skażeniem wody i zamieszczenie komunikatów o pozytywnej ocenie przydatności wody do spożycia przez ludzi wykorzystując w/w sposób komunikacji.

4.6. Zapewnienie awaryjnych źródeł dostaw wody.

W celu zapewnienia awaryjnego zaopatrzenia w wodę w zależności od skali problemu podjęte zostaną następujące działania:

- 1) dokonanie przełączeń w infrastrukturze technicznej na nieskażone źródła zasilania w wodę;
- 2) zorganizowanie dostaw wody pitnej (beczkowozy, woda butelkowana);
- 3) zorganizowanie dostaw wody do celów gospodarczych przy użyciu środków własnych, a w przypadku konieczności dostarczenia wody na znacznym obszarze, przy użyciu wozów straży pożarnej lub innymi dostępnymi metodami.

W celu prawidłowego zorganizowania dostaw wody należy:

- określić punkty dostaw dla poszczególnych części gminy;
- opracować i rozpowszechnić harmonogram awaryjnych dostaw wody;
- zapewnić środki transportu oraz ludzi do realizacji dostaw;
- udostępnić zastępczy punkt poboru wody na terenie KZB w Gródku.

Do transportu, gromadzenia i czerpania wody z zastępczych źródeł zaopatrzenia, należy korzystać wyłącznie z cystern przeznaczonych do wody pitnej. Cysterny te powinny być wyposażone w stosowny kran czerpalny, zabezpieczony przed skażeniem oraz włącz do napełniania zbiornika zabezpieczony przed dostępem osób nieupoważnionych oraz możliwość bezpiecznego opróżniania i czyszczenia oraz niedopuszczenia do wtórnego skażenia wody.

5. Załączniki

5.1. Załącznik nr 1

Schemat postępowania w przypadku skażenia wody

5.2. Załącznik nr 2

Schemat postępowania w przypadku wystąpienia awarii, prac naprawczych dokonywanych na ujęciu lub stacji uzdatniania wody.

